

คุยกันวันพุธ ครั้งที่ 40

การปฏิรูปการเมืองกับทางรอดประชาธิปไตยไทย

ศักดิ์พันธ์ ตันวิมลรัตน์*

นำเสนอโดย

อาจารย์ ปิยะ กิจถาวร คุณ อับดุลเลาะ อับรู

ผศ.ดร. พีรยศ ราฮิมมูลา

ดำเนินการเสวนาโดย

คุณ สมบูรณ์ บัวหลวง

วันพุธที่ 16 สิงหาคม 2538

ณ ห้องฉายภาพยนตร์ หอสมุดจอห์น เอฟ. เคนเนดี สำนักวิทยบริการ

การปฏิรูปการเมืองเป็นเรื่องที่น่าสนใจในสถานการณ์การเมืองปัจจุบัน เนื่องจากหลายฝ่ายมีความเห็นว่า การปฏิรูปการเมืองจะทำให้การเมืองในระบบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขจะพัฒนาไปในทางที่ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น สำนักวิทยบริการจึงได้นำประเด็นการปฏิรูปการเมืองกับทางรอดประชาธิปไตยไทยมาเสวนาแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยเชิญนักวิชาการด้านรัฐศาสตร์ คณาจารย์ นักศึกษา และผู้สนใจ มาร่วมเสวนา ผลการเสวนารูปได้ดังนี้

*นักวิชาการศึกษา 4 สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี

ประชาธิปไตยมีหลักการพื้นฐานสำคัญคือ อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนเลือกตัวแทนคือ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งมีหน้าที่สำคัญทางด้านนิติบัญญัติ และด้านบริหารแต่ระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยมักจะมีเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่ทำให้การพัฒนาเป็นไปอย่างล่าช้า เช่น การเกิดปฏิวัติ รัฐประหาร ทำให้ประชาชนต้องลุกขึ้นมารวมพลังเรียกร้องระบอบประชาธิปไตยตลอดมา เช่น เหตุการณ์ 14 ตุลาคม 2519 และ 6 ตุลาคม 2519 และล่าสุดคือ พฤษภาคม 2535 จนปัจจุบันได้มีกระแสการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองเพื่อให้ระบอบประชาธิปไตยพัฒนาก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น เนื่องจากการเลือกตั้งในปัจจุบันมีหลายฝ่ายตั้งข้อสังเกตว่า ไม่บริสุทธิ์ยุติธรรม มีการซื้อสิทธิ์ขายเสียงกันมาก จึงต้องหาหนทางแก้ไข และการปฏิรูปการเมืองเป็นหนทางที่หลาย ๆ ฝ่ายเห็นว่าเหมาะสม

การปฏิรูปการเมืองการปกครองเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในปัจจุบันการปฏิรูปจะเป็นการปฏิรูปการเมืองและการบริหาร การปฏิรูปนั้นควรจะดำเนินการ 3 อย่างคือ

1. การปฏิรูปการเมือง
2. การปฏิรูประบบราชการ
3. การปฏิรูปจิตใจและพฤติกรรม

ก่อนที่จะดำเนินการปฏิรูปการเมือง สิ่งแรกจะต้องทำก่อนคือ การปฏิรูปจิตใจและพฤติกรรมของประชาชน เพราะการปฏิรูปการเมืองนั้นเป็นการนำรูปแบบของสังคมการปกครองแบบตะวันตกมาใช้ ซึ่งพฤติกรรมและจิตใจของประชาชนแบบตะวันตกกับประเทศไทยมีความแตกต่างกัน ดังนั้นรูปแบบการปกครองที่นำมาใช้จะต้องมีการผสมผสานให้เหมาะสมกับลักษณะสังคมและวัฒนธรรมไทยเป็นพื้นฐาน ส่วนการปฏิรูประบบราชการนั้น เพื่อต้องการให้คนส่วนใหญ่ร่วมกันใช้อำนาจอันชอบธรรม เนื่องจากลักษณะของสังคมไทยอำนาจต่าง ๆ จะอยู่ในกลุ่มข้าราชการโดยเฉพาะทหารระดับสูง ดังนั้นจึงควรมีการปฏิรูประบบการใช้อำนาจโดยให้ประชาชนได้เข้าไปใช้อำนาจอันชอบธรรมมากขึ้น เมื่อสังคมไทยมีการปฏิรูปจิตใจ พฤติกรรม และปฏิรูประบบราชการแล้ว การปฏิรูปการเมืองก็จะปรากฏชัดขึ้น โดยการปฏิรูปการเมืองจะต้องเป็นไปตามกลไกของสังคม จะต้องไม่ถูกกระตุ้นหรือกำหนดจากคนใดคนหนึ่ง เพราะคนเหล่านี้จะเข้าไปใช้อำนาจแสวงหาผลประโยชน์อีก และที่สำคัญการพัฒนาด้านเศรษฐกิจควบคู่กับการเมืองจะเป็นสิ่งที่จำเป็นเพราะหากเศรษฐกิจดี การกระจายรายได้ทั่วถึง ประชาชนก็จะมีส่วนร่วมในการเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาชั้นสูงควรจะเป็นแบบอย่างในเรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตย

การปฏิรูปการเมืองไทยจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น เพราะถ้าไม่มีการปฏิรูปการเมืองประชาธิปไตยในเมืองไทยจะพัฒนาไปอย่างล่าช้า ดังนั้นทุกฝ่ายจะต้องร่วมมือกันเพื่อศักยภาพของประเทศในการอยู่ในกระแสสังคมโลกแห่งการแข่งขันได้อย่างมีประสิทธิภาพ